

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. III. De Quantitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

ARTICULUS III.

De Quantitate.

397. *Dico 1.* Quantitas latè sumpta benè dicitur id, quo aptè responderetur ad quæstionem quanta sit res, vel quot sint. Sic quia quærenti, quantum sit lignum? aptè respondes: est bipedale; & quia sciscitanti, quot sint res? aptè reponis: sunt duæ: Hinc *Bipedalitas*, *Dualitas* dicitur quantitas. Vocatur prætereà *forma denominans rem quantam*; item, *Mensura substantiæ materialis*, seû *modus magnitudinis*. Si autem propriè & essentialiter sumatur, est *accidens reddens rem impenetrabilem*, de quo pluribus agetur in physica.

398. *Dico 2.* Quantitas alia est virtutis, alia molis. *Quantitas virtutis* est, quâ res dicuntur magnæ, vel parvæ in perfectione, sive hæc perfectio sit essentialis, sive accidentalis. Sic *Deus* dicitur *ter Optimus*, *terque Maximus*. Sic *Frigus* intensum ut *septem* dicitur majus frigore intenso ut *tria*. *Quantitas molis* est *Extensio partium*. Prætereà dividitur quantitas in continuam, & discretam. *Continua* est, cujus partes communi termino uniuntur, ut *Lignum* bipalmare constans duobus palmis *unitis*. *Discreta* est, cujus partes inter se non uniuntur termino communi, ut *Numerus*, *Oratio*. Nam duo, tria &c. non copulantur communi termino, nec verba orationis, sed sunt tantum unum unitate ordinis quatenus ordinantur ad ultimum. Porro quantitas continua subdividitur

ditur in permanentem, & successivam. *Permanens* est, cujus partes existunt simul, vel actu, vel potentia; sive est extensio partium permanentium in ordine ad locum, quem occupant; ut *Ulna*. *Successiva* est, cujus partes sibi necessariò succedunt; sive est extensio partium successivarum in ordine ad tempus; ut *Hora, Dies &c.* *Quantitas* permanens iterum subdividitur in *Lineam*, quæ est extensio longa duntaxat, cujus partes puncto copulantur. In *superficiem*, quæ est extensio longa & lata tantum, cujus partes copulat linea. In *Corpus*, quæ est extensio longa, lata & profunda, cujus partes copulantur superficie. Hoc corpus dicitur corpus mathematicum, quia à mathesi spectatur triplex hæc mensurabilitas. Ex his patet, quomodò prædicamentum quantitatis ordinari debeat, quod claritatis gratiâ inspicere poteris in *Dialectica*.

399. *Obj.* Species entis categorici debet esse quid completum; sed *Linea*, & *Superficies* non sunt completa; ergo non possunt esse species entis categorici. *R. D. min.* Non sunt completa, i. e. sunt simpliciter incompleta, ut *materia*, & *forma*. *N. i. e.* sunt incompleta secundum quid. *C.* nimirum *Linea* & *Superficies* sunt incompleta, quatenus *Linea* componit superficiem, & *superficies* corpus. Sunt autem completa, *Linea* quidem in ratione longitudinis, & *superficies* in ratione latitudinis. *Inst. 1.* Una species non includit aliam; ergo *linea* non est species distincta à *superficie*, nec
super-

superficies à corpore, quod componit. R. D. *ant.* Non includit aliam præsuppositivè & materialiter. N. formaliter C. *Inst.* 2. Superficies est formaliter longa, & corpus est formaliter longum, latum & profundum; ergo superficies formaliter includit lineam, & corpus superficiem. R. D. *ant.* Superficies est formaliter longa longitudine propriâ lineæ formaliter tali, quæ non est præcisè longitudo, sed longitudo excludens latitudinem. N. Est formaliter longa longitudine non propriâ lineæ. C. Eandem responsionem applica alteri parti antecedentis. *Adverte* postremò, quòd Aristoteles quantitatem non dividat in continuam, & discretam, tanquam in species univocas, sed analogas. Nam quantitas discreta non est propriè, & strictè quantitas, cùm non habeat impenetrabilitatem, & sit ens per accidens. Proinde in rigore & propriè quantitas continua locum summi generis in prædicamento meretur, ad quam discreta quantitas ob extensionem, aliasque proprietates quantitati continuæ affines refertur: ita, ut Philosophus potius ex mente vulgi, quàm in rigore Philosophico quantitatem discretam in prædicamento quantitatis posuisse videatur.

400. *Dico* 3. Proprietates præcipuæ quantitatis sunt sequentes. *Prima.* Quantitati nil est contrarium, nimirum per se & ratione suâ, quòd eam ex subjecto expellat. *Secunda.* Quantitas non suscipit magis & minus, h. e. intendi nequit, vel remitti; sic pueri tripedalitas non est

est minùs quantitas, quàm viri septempedali-
tas. Suscipit tamen majus & minus secundùm
extensionem; sic gigas extensivè major est py-
gmæo. *Tertia. Aequalitas, & inæqualitas,* al-
terutram enim fundat. Est autem æqualitas
convenientia unius quantitatis cum altera ejus-
dem rationis; inæqualitas verò est disconve-
nientia. Si æqualitas, vel inæqualitas tribua-
tur Virtuti, talentis &c. hoc fit per Analogiam,
& locutionem tropicam.

ARTICULUS IV.

De Qualitate.

401. *Dico 1.* Qualitas strictè sumpta, &
prout speciale constituit prædicamentum, est
accidens absolutum ex se penetrabile, ordinatum
ad hoc, ut ornet, perficiatque substantiam in or-
dine ad existendum, vel operandum. Dicitur 1.
Accidens absolutum. Per hoc convenit cum
quantitate. Dicitur 2. *Ex se penetrabile;* per
quod differt à quantitate, quæ materiam red-
dit impenetrabilem. Denique per *τὸ Absolu-*
tum, & alia subsequentiâ differt àb accidenti-
bus modalibus, ac respectivis. Ex his adver-
tes, quòd qualitatis nomine hìc non intelliga-
tur omne illud, quòd redditur ad quæstionem,
qualis sit res, quo sensu etiam differentia essen-
tialis qualitas dici potest.

402. *Dico 2.* Aristoteles divisit qualitatem
in quatuor species, quarum singulæ sunt bi-
membres. In prima specie sunt *Habitus,* &
Dispositio. Hæc significant qualitatem perfi-
cien-